

Szabad fórum

LONDONI LEVÉL A MÁSKÉNT GONDOLKODÁSRÓL

Tisztelt Szerkesztőség!

A napokban egy ismerősöm kollégája látogatott Pestről rövid időre Londonba. Teljesen véletlenül találkoztunk, ő nem látott engem megelőzően, én sem őt. Az idő nagy-szerű volt, úgyhogy elhatároztuk, hogy lemegyünk a tengerpartra, ami Londonból nem nagy út, körülbelül száz kilométer, vagy talán még ennél is kevesebb. Az autóban négyen ültünk, a volánnál egy angol lány, mellette ismerősöm, a hátsó ülésen pedig kollégája és én.

A beszélgetés elég érdektelenül kezdődött, részben a nyelvi nehézségek miatt (hol angolul, hol magyarul, hol össze-vissza), részben pedig azért, mert egyikünk sem ismert egy embernél többet jól a társaságból. Hamarosan azonban eléggé feloldódott a hangulat ahhoz, hogy megkérdezzem frissen érkezett útítársamat a magyarországi helyzetről alkotott véleményéről.

Kíváncsiságom azonban kielégítetlen maradt. Kiderült, hogy útítársamnak nincs véleménye a magyarországi helyzetről.

Útítársamnak « vágyai » vannak. Szeretné, hogy nyugodtan dolgozhassék kutatásain, szeretné, hogy meghagyják útlevelét, szeretné, hogy családja életszínvonalát legalább a jelenlegi szinten biztosítottnak lássa, és legfőbb vágya, hogy mire gyermekei serdülő korba érnek, nagyobb lakásba költözhessen, mivel a kölykök különne-műek.

Meggyőződésem, hogy a politika mint beszédtema — érdektelen. Politika csak annyiban érdekes, vagy ha úgy tetszik csak akkor van létjogosultsága, ha:

Befolyásol embereket általánosan elfogadott célok eléréséért. Célok, mint például a foglalkoztatottsághoz, sza-

bad utazáshoz, szóláshoz, íráshoz, gyülekezéshez, ember-
ségesen meghatározott minimális jövedelemhez, vagy el-
fogadható szintű kórházi ellátáshoz való jogok biztosítása,
stb. A lista folytatható, és folytatandó.

Az ilyen és ehhez hasonló politikai célkitűzések alap-
vető és civilizációs szintet meghatározó jellege miatt
a velük való foglalkozást rendkívül fontosnak vélem, és
mindenfajta egyéb tevékenység fölé rendelem.

A fenti értékrendszer szerinti politikai gondolkodás ter-
mészetesen alapfeltétele egy felelősségteljes program kia-
lakításának és végrehajtásának. *Ezért szeretném, ha «másként»
gondolkozóink nem másként, de politikusan gon-
dolkoznának.*

Természetesen nem arról van szó, hogy nem értek
egyet a jelenlegi «ellenzék» által képviselt álmok leg-
nagyobb részével. Szeretném, fontosnak találnám, hogy
ezek az álmok valóra váljanak. Ehhez azonban «ellen-
zékhez méltó magatartásra» van szükség, történelmi és
napi-politikai szinten egyaránt.

Nem elég «másként» gondolkodni. Nem elég «nem
úgy» gondolkodni. Ez iránytalan, rétova, önmagában cél-
lá való gondolkodás. Kérdezem: milyen változásokért fele-
lősek a másként gondolkozók? Magyarul: miért ilyen
szánalmasan eredménytelen a mozgalom? A probléma két
szinten jelentkezik, mint ahogy arra már fentebb utal-
tam.

Nem elég valamit nem akarni. Ha egy társadalom fej-
lődni akar, alternatív célok pontos meghatározására, vagy-
is egy precíz, körültekintő gazdasági és politikai program-
ra van szükség, továbbá annak általános, vagyis nemcsak
az értelmiség és munkásság egy szűk rétegét, hanem tö-
megeket elérő terjesztésére.

A nap hátralévő részében remekül éreztük magunkat,
a tenger nem volt túl hideg, és a nap is elég melegen
sütött ahhoz, hogy kifeküdjünk a kavicsos partra napoz-
ni. A vitorlásokat nézve rádöbbenem, hogy úgy működ-
nek, mint demokráciák: vitorla és tőke egymás ellen
feszülő erőitől tudnak — nem-csak-hátszéllel — előre
menni.

A.A. Berens (London)